

Citiți lecția din manual: *Spațiul românesc și politica de cruciadă târzie.*

Studiu de caz: Arta ecleziastică și laică

1. Creația artistică românească

- expresie a sintezei originale între elementele autohtone și influențele externe, creația românească a fost una originală ce a îmbogățit tezaurul universal prin valoarea sa;
- arta românească a manifestat deschidere către cea europeană, moștenirii artistice bizantine i s-au adăugat, din secolul al XIII-lea, influențe gotice, ulterior, influențe renascentiste.

2. Arhitectura

I. Arhitectura ecleziastică:

- secolele XIV-XV - arhitectura ecleziastică (bisericească) a cunoscut o amplă dezvoltare în întreg spațiul românesc: în Țara Românească au fost construite Mănăstirile Vodița și Cozia, iar în Moldova ctitoriile din vremea lui Ștefan al III-lea cel Mare;
- 1457-1504 - domnia lui Ștefan al III-lea cel Mare a reprezentat o adevărată culme a creației arhitecturale ecleziastice moldovenești, fiind înălțate un număr impresionant de biserici, 47 potrivit tradiției, realizate, de regulă, în plan dreptunghiular, cu bolți ingenios construite și cu acoperișuri care le-a accentuat înălțimea: Mănăstirile Putna și Voroneț, Bisericile „*Sfântul Gheorghe*” din Hârlău, „*Sfântul Nicolae Domnesc*”, Neamț și Arbore;
- secolul XVI-lea - s-a dezvoltat arhitectura de factură bizantină, în Țara Românească la Mănăstirile de la Dealu și Curtea de Argeș, iar în Moldova la Mănăstirile Humor, Moldovița și Sucevița;
- secolul al XVII-lea - s-au impus elemente renascentiste și orientale în Țara Românească (Mănăstirile din Arnota, Căldărușani și Strehaiia) și Moldova (Mănăstirea „*Sfinții Trei Ierarhi*”);
- în Transilvania, populațiile maghiare, sașe și secuiești au realizat în stil romanic (Catedrala Romano-Catolică „*Sfântul Mihail*” din Alba Iulia) și gotic (Catedrala Romano-Catolică „*Sfântul Mihail*” din Cluj-Napoca și Biserica Neagră din Brașov) opere de o mare valoare artistică.

II. Arhitectura laică:

- secolele IX-XII - în spațiul românesc au fost construite primele fortificații medievale cu valuri de pământ, cu rol de apărare;
- secolele XIII-XV - s-au ridicat cetăți cu ziduri de piatră, cu rol defensiv în Țara Românească (cetățile Giurgiu, Turnu și Severin), Moldova (cetățile Suceava, Neamț, Cetatea Albă, Chilia, Hotin și Tighina) și Transilvania (cetățile Deva și Făgăraș și castele Bran și cel al Corvinilor sau Hunedoarei);
- Orașele transilvănene Brașov, Sibiu, Cluj-Napoca, Bistrița și Sighișoara s-au împrejmuit cu ziduri, transformându-se în adevărate burguri, iar sașii și-au fortificat bisericile.

3. Sculptura și pictura

- strâns legată de arhitectură, sculptura a fost destul de săracă, de regulă fiind realizată în lemn și piatră (a fost prezentă în ornamentarea ferestrelor, ușilor și coloanelor) și a fost reprezentată de pietre de mormânt și steme sculptate;
- pictura, de tradiție bizantină, a impresionat atât prin tehnica folosirii culorilor, cât și prin subiectele cu mesaj polivalent (religios și politic);
- element de noutate în arta medievală, pictura exterioară moldovenească a impresionat prin puterea de a înfrunta peste secole vicisitudinile climatului (coloritul inițial s-a menținut aproape neschimbat), prin mesajul și valorile spirituale pe care le-a exprimat;
- exemple de teme abordate în pictura medievală românească: „*Judecata de Apoi*” (Mănăstirea Voroneț) și „*Asediul Constantinopolului*” (Mănăstirea Moldovița).

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=vQRjYkuM25w>

<https://www.youtube.com/watch?v=3bsdxEaUU4U>

Fișă de lucru: Studiu de caz: Arta ecleziastică și laică

Citiți cu atenție textul de mai jos, apoi răspundeți cerințelor:

„Și așa vom putea spune cu adevărat că nu este așa mare mare și sobornică ca Sionul, carele îl făcu Solomon, nice ca Sfânta Sofia carele o (au) făcut marele împărat Justinian; iară cu frumusețea este mai pre deasupra acelora.”

(Gavril Protul, *Despre Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș*)

1. Relatați, pe scurt, legenda Meșterului Manole, presupusul constructor al Mănăstirii Argeșului.
2. De ce credeți că Biserica Episcopală de la Curtea de Argeș a fost comparată de autor cu Sionul din Ierusalim și cu Sfânta Sofia din Istanbul?

ȘCOALA COOL
EDUCAȚIE PRIN CONȚINUT

BIBLIOGRAFIE:

1. Soare, Aurel Constantin, Cojocaru, Daniela Ana, Grozav, Gabriel, Pavelescu, Alina, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Art Klett, București, 2020.
2. Stoica, Stan (coordonator), Băluțoiu, Valentin, Becheru, Dragoș Sebastian, Bilcea, Valentina, Bondar, Ancuța, Grecu, Maria, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura CD Press, București, 2020.
3. Gheorghe, Maria Mariana, Săvuță, Irina Ema, *Istorie: Manual pentru clasa a VIII-a*, Editura Litera, București, 2020.
4. Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Corint Educațional, București, 2014.
5. Giurescu, Constantin C., *Istoria Românilor*, Editura ALL, București, 2019.
6. Constantiniu, Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2008.
7. Bulei, Ion, *O istorie ilustrată a românilor*, Editura Litera, București, 2018.
8. Djuvara, Neagu, *O scurtă istorie ilustrată a românilor*, Editura Humanitas, 2013.
9. Iorga, Nicolae, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, Editura Paul Editions, București, 2021.

